

DATGANIAD CYFFREDINOL O BOLISI IECHYD A DIOGELWCH

Mae'r ddogfen hon yn berthnasol i holl fannau ac agweddau ar weithgaredd y Brifysgol, a'r holl staff, myfyrwyr a phobl eraill y maent yn effeithio arnynt.

Cymeradwywyd gan y Cyngor	8/2/2019
Cymeradwywyd gan y Pwyllgor Iechyd a Diogelwch	30/1/2019
Dyddiad Gweithredu	1/3/2019
Cyfeirnod	HS/GeneralPolicy/2019

1.0 DATGANIAD CYFFREDINOL O BOLISI IECHYD A DIOGELWCH

- 1.1 Polisi Prifysgol Bangor, cyn belled ag y bo'n ymarferol bosib, ond yn unol â'r ddeddfwriaeth berthnasol, gofynion statudol ac arfer da, yw sicrhau iechyd a diogelwch staff, myfyrwyr ac ymwelwyr i'r brifysgol.
- 1.2 Mae'r datganiad hwn yn nodi ymrwymiad llawn y Cyngor ac uwch reolwyr y Brifysgol i weithredu'r polisi hwn, rhoi arweinyddiaeth ym maes iechyd a diogelwch a sicrhau y rhoddir ystyriaeth a chefnogaeth briodol i ddarpariaethau iechyd a diogelwch, fel bo'n briodol.
- 1.3 Yn ymarferol, mae'r cyfrifoldeb am sicrhau bod unrhyw weithgaredd yn cael ei gyflawni'n ddiogel yn gorffwys ar y rhai sydd â rheolaeth, goruchwyliaeth neu reolaeth drosto, neu sy'n ei drefnu a'i gyfarwyddo, yn ogystal â'r rhai sy'n ei gyflawni. Mae'n rhaid i bawb roi ystyriaeth i iechyd a diogelwch a phwysigrwydd cynnal safonau priodol.
- 1.4 Mae'r Brifysgol yn ystyried bod rheolaethau iechyd a diogelwch yn ymwneud â rheoli risg ac nid o angenrheidrwydd dileu risg. Eu diben yw nid rhwystro gweithgareddau ar y sail bod elfen o risg yn bodoli, ond galluogi i weithgareddau gael eu cynnal mewn ffordd resymol a diogel.
- 1.5 Mae'r Brifysgol hefyd wedi ymrwymo i'r canlynol, cyn belled ag y mae'n ymarferol resymol:
 - i. Sicrhau y rhwystrir anaf ac amhariad iechyd i bawb y mae ei gweithgareddau'n effeithio arnynt;
 - ii. Cyflawni a chynnal arfer dda mewn iechyd a diogelwch;
 - iii. Hyrwyddo ymddygiad a diwylliant cadarnhaol o ran iechyd a diogelwch;
 - iv. Anelu at welliant parhaus mewn perfformiad iechyd a diogelwch drwodd a thro;
 - v. Galluogi a hyrwyddo cynhwysedd a diogelu'r rhai ag anghenion ychwanegol.
- 1.6 I gyflawni'r ymrwymadau hyn, dyma yw amcanion y Brifysgol:
 - i. Hyrwyddo defnyddio dulliau gweithredu iechyd a diogelwch da mewn gweithgareddau a systemau rheolaethol presennol ac arfaethedig;
 - ii. Rhoi adnoddau priodol i reoli iechyd a diogelwch, a gweithredu'r Datganiad Polisi hwn, drwy ddarparu staff digonol, cefnogaeth, cymorth arbenigol, cyngor medrus, amser a chyllid;
 - iii. Cyfnerthu'r Polisi hwn gyda Safonau Polisi, systemau rheoli a gwybodaeth fanylach ar beryglon a risgiau neilltuol;
 - iv. Darparu a chynnal adeiladau ac offer a weithredir heb unrhyw risg o bwys i iechyd a diogelwch;
 - v. Nodi peryglon a all godi drwy weithgareddau'r Brifysgol, asesu'r risgiau sy'n codi a gweithredu mesurau rheoli effeithiol i ddileu, lleihau neu reoli unrhyw risgiau o bwys, a thrwy hynny alluogi'r gweithgareddau i gael eu cyflawni'n ddiogel;
 - vi. Gweithredu systemau gweithio'n ddiogel sy'n dileu neu reoli holl beryglon o bwys a risgiau i iechyd a diogelwch;
 - vii. Darparu unrhyw wybodaeth, cyfarwyddyd, hyfforddiant a goruchwyliaeth fel bo'r angen i sicrhau iechyd a diogelwch staff, myfyrwyr ac eraill;

- viii. Gweithredu trefn fonitro ac archwilio i sicrhau bod iechyd a diogelwch yn cael ei reoli'n effeithiol ledled y Brifysgol;
- ix. Ymgynghori a gweithio â staff a chynrychiolwyr staff ar faterion iechyd a diogelwch;
- x. Annog staff i osod safonau da o ran iechyd a diogelwch drwy esiampl bersonol;
- xi. Gwneud trefniadau i rannu gwybodaeth berthnasol, cydlynu polisi ac ymarfer a chydweithredu â chyflogwyr neu sefydliadau eraill lle mae staff neu fyfyrwyr y Brifysgol yn rhannu adeiladau neu gyfleusterau â hwy, a lle mae staff eraill a chontractwyr yn gweithio ar eiddo'r Brifysgol;
- xii. Monitro sefyllfa iechyd a diogelwch gyffredinol y Brifysgol drwy Broffil Risg Iechyd a Diogelwch a gaiff ei adolygu'n rheolaidd a'i gyhoeddi'n flynyddol;
- xiii. Cloriannu'n feirniadol ddata perthnasol ar berfformiad iechyd a diogelwch y Brifysgol;
- xiv. Adrodd yn flynyddol ar Ddangosyddion Perfformiad Allweddol (KPIs) Iechyd a Diogelwch a chymharu'r rhain yn erbyn normau perthnasol y sector lle mae hynny'n bosibl a chan roi ystyriaeth briodol i wybodaeth gyd-destunol arall;
- xv. Cadw holl Bolisiau Iechyd a Diogelwch, Safonau Polisi a gweithdrefnau dan arolygaeth gyson fel bod deddfwriaeth bwysig a pherthnasol, Codau Ymarfer a chanllawiau priodol yn cael eu cymryd i ystyriaeth;
- xvi. Defnyddio asesiadau risg a rheolaethau iechyd a diogelwch i hyrwyddo cynhwysedd a chefnogi addasiadau rhesymol, sy'n rhesymol ymarferol, yn galluogi cyfranogiad ac yn diogelu pobl ag anghenion ychwanegol.

Datganiad

Mae'r datganiad hwn wedi cael ei gymeradwyo a'i fabwysiadu ar ran y Brifysgol gan:

Llofnod (Cadeirydd y Cyngor)

Dyddiad: 8/2/19

Llofnod (Is-ganghellor)

Dyddiad: 8/2/19

Dyddiad gweithredu'r Datganiad Polisi hwn, y cyfeirir ato gan hynny fel Polisi Iechyd a Diogelwch Prifysgol Bangor, yw 1^{af} Mawrth 2019.

Fel rheol bydd dyddiad yr adolygiad nesaf o'r Polisi hwn gan Bwyllgor Iechyd a Diogelwch y Brifysgol o fewn tair blynedd.

PRIFYSGOL
BANGOR
UNIVERSITY

Mae'r ddogfen hon yn manylu ar y swyddogaethau, cyfrifoldebau, y drefn a'r trefniadau mae'n rhaid eu sefydlu er mwyn cyflawni gofynion Polisi Iechyd a Diogelwch y Brifysgol.

Cymeradwywyd gan y Cyngor ar:	30 ^{ain} Medi 2016
Cymeradwywyd gan y Pwyllgor Iechyd a Diogelwch:	18 Gorffennaf 2016
Dyddiad Gweithredu:	1 ^{af} Hydref 2016
Cyfeirnod:	HS/Arrangements/2016

MYNEGAI

1.0	Cyngor y Brifysgol (Corff Llywodraethu)	2
2.0	Pwyllgor Iechyd a Diogelwch	3
3.0	Yr Is-Ganghellor ac Aelodau'r Pwyllgor Gweithredu	3
4.0	Grŵp Tasg Iechyd a Diogelwch	5
5.0	Pwyllgorau, Grwpiau Tasg a Chyrff Eraill Tebyg	5
6.0	Cyngor Iechyd a Diogelwch Cymwys: Gwasanaethau Iechyd a Diogelwch	6
7.0	Deoniaid Colegau a Phenaethiaid Gwasanaethau Canolog	6
8.0	Cydlynwyr / Swyddogion Iechyd a Diogelwch y Coleg / Adran	9
9.0	Goruchwylwyr a Darlithwyr	9
10.0	Cynrychiolwyr Undebau Llafur, Staff a Myfyrwyr	11
11.0	Yr holl Staff a'r Myfyrwyr	11
12.0	Academyddion ar Ymweliad a Gweithwyr Gwadd / Ar Leoliad	12
13.0	Ymwelwyr	12
14.0	Plant a Phobl Ifanc	13
15.0	Contractwyr	13
16.0	Trefnu a Chynnal Digwyddiadau	14
17.0	Staff sy'n gweithio i ffwrdd o'r Brifysgol	14
18.0	Cydweithredu a chydlynu	15
19.0	Cydymffurfio	15
20.0	Archwiliadau ac Adolygiadau	15
21.0	Hierarchaeth Dogfennau a Chadw Cofnodion	16
22.0	Hyfforddiant	16
23.0	Adolygu'r Polisi	16
24.0	Cyfathrebu	17

TREFNIADAETH, SWYDDOGAETHAU A CHYFRIFOLDEBAU

Drwy Ddatganiad Polisi Iechyd a Diogelwch y Brifysgol, ynghyd â strwythur reoli'r Brifysgol, mae'r Brifysgol wedi sefydlu llinellau cyfrifoldeb clir ar gyfer gweithredu ei hymrwymadau Polisi Iechyd a Diogelwch. Disgrifir swyddogaeth a chyfrifoldeb pob unigolyn a grŵp yn y Brifysgol fel a ganlyn.

1.0 CYNGOR Y BRIFYSGOL (CORFF LLYWODRAETHU)

Fel y cyflogwr cyfreithiol, Cyngor y Brifysgol sydd â'r cyfrifoldeb yn y pen draw dros iechyd a diogelwch staff, myfyrwyr a phobl eraill yr effeithir arnynt gan weithgarwch y Brifysgol. Mae'n ofynnol iddo:

CYNLLUNIO

- 1.1 Sicrhau bod materion iechyd a diogelwch yn cael eu cyfathrebu'n ddi-oed wrtho a ganddo.
- 1.2 Sicrhau bod Polisi Iechyd a Diogelwch y Brifysgol yn cael ei adolygu'n rheolaidd.
- 1.3 Sicrhau bod Dangosyddion Perfformiad Allweddol (KPIs) Iechyd a Diogelwch Polisi y Brifysgol yn cael eu hadolygu'n rheolaidd.
- 1.4 Sicrhau bod materion iechyd a diogelwch yn eitem sefydlog ar agenda ei gyfarfodydd.
- 1.5 Sicrhau ei fod yn cael gwybod am risgiau iechyd a diogelwch a wynebir gan y sefydliad.
- 1.6 Ystyried goblygiadau iechyd a diogelwch penderfyniadau strategol.
- 1.7 Sicrhau bod trefniadau cynllunio argyfwng yn cael eu diweddarau gan y Brifysgol.

I'W GWNEUD

- 1.8 Mynnu sicrwydd bod:
 - i. Y trefniadau Iechyd a Diogelwch â digon o adnoddau ar eu cyfer;
 - ii. y mesurau rheoli risg yn eu lle ac yn cael eu dilyn;
 - iii. proses effeithiol i adnabod anghenion hyfforddiant a chymhwysedd un unol â chyfrifoldebau iechyd a diogelwch;
 - iv. bod proses ar gyfer adolygu effeithiolrwydd y cynlluniau argyfwng a gwacáu adeiladau pan fo tân;
 - v. bod proses ar gyfer archwilio perfformiad Iechyd a Diogelwch, o ran cydymffurfio parhaus;
- 1.9 Cefnogi'r Pwyllgor Iechyd a Diogelwch a sicrhau ei fod yn cael ei gadeirio gan aelod o dîm arweinyddol/pwyllgor gweithredu'r Brifysgol neu aelod o'r Cyngor a sicrhau ei fod yn cefnogi ac yn ymwneud â phroses i gynnwys cynrychiolwyr staff a myfyrwyr mewn penderfyniadau sy'n effeithio ar eu hiechyd a diogelwch.

- 1.10 Adolygu gallu'r Brifysgol i gael cyngor iechyd a diogelwch cymwys.

I'W WIRIO

- 1.11 Cael a gwerthuso'n feirniadol ddata arweiniol a dilynol sy'n berthnasol i iechyd a diogelwch; a lle bo'n briodol, gofyn am ddata ar ddangosyddion proses (rhwystrrol a chynhaliol) a chymhwysedd.
- 1.12 Sicrhau bod y systemau rheoli yn caniatáu i'r corff llywodraethu gael sicrwydd ynghylch holl weithgareddau'r Brifysgol (yn cynnwys partneriaethau sylweddol, cydweithredu ac is-gwmnïau).

GWEITHREDU / ADOLYGU

- 1.13 Annog neu sicrhau adolygiadau annibynnol rheolaidd ar reoli iechyd a Diogelwch ar draws y Brifysgol.
- 1.14 Bod yn fodlon y dysgir gwersi gan bob damwain ac achosion y bu ond y dim iddynt ddigwydd.
- 1.15 Adolygu prosesau archwilio i sicrhau eu bod yn briodol i'r Brifysgol.
- 1.16 Adolygu'n rheolaidd broffil risg iechyd a Diogelwch y Brifysgol.

2.0 PWYLLGOR IECHYD A DIOGELWCH

Cefnogi'r Cyngor, Pwyllgor Iechyd a Diogelwch y Brifysgol, un o bwyllgorau sefydlog y Cyngor, wrth ddarparu gwybodaeth a chyngor ar faterion iechyd a diogelwch.

Y Pwyllgor Iechyd a Diogelwch yw corff ymgynghorol a chorff cynghori'r Brifysgol ar gyfer materion iechyd a diogelwch sy'n effeithio ar staff, myfyrwyr ac ymwelwyr. Mae'r Pwyllgor hefyd yn cymeradwyo Safonau Polisi Iechyd a Diogelwch ar ran y Cyngor.

Fel rheol, mae'r Pwyllgor Iechyd a Diogelwch yn cyfarfod deirgwaith y flwyddyn ac yn adrodd yn uniongyrchol i Gyngor y Brifysgol. Ceir y manylion am aelodaeth y Pwyllgor Iechyd a Diogelwch yn ei Gylch Gorchwyl.

3.0 YR IS-GANGHELLOR AC AELODAU'R PWYLLGOR GWEITHREDU

Mae gan yr Is-Ganghellor, fel Prif Swyddog Gweithredol y Brifysgol, gyfrifoldeb cyffredinol i Gyngor y Brifysgol dros hyrwyddo, gweinyddu a gweithredu Polisi Iechyd a Diogelwch y Brifysgol a Safonau'r Polisi. Yn nhermau cyfrifoldeb o ddydd i ddydd cefnogir yr Is-Ganghellor gan Bwyllgor Gweithredu'r Brifysgol a'r uwch-dîm rheoli, gan adlewyrchu strwythur rheoli'r Brifysgol.

Mae'r Is-Ganghellor yn gofyn i'r rhai hynny sydd â chyfrifoldeb rheolaethol neu oruchwylio i ymarfer arolygiaeth reolaethol ddigonol i fodloni eu hunain y rhoddir yr ystyriaeth ddyledus i ofynion Polisi Iechyd a Diogelwch y Brifysgol yn y meysydd a'r gweithgareddau hynny yn y Brifysgol sy'n gweithredu dan eu rheolaeth neu eu cyfarwyddyd hwy. Yr Uwch Reolwyr sy'n gyfrifol am oruchwylio'r Colegau, yr Adrannau a'r staff sy'n adrodd iddynt hwy ac am hyrwyddo iechyd a diogelwch.

Mae'r Pwyllgor Gweithredu'n gyfrifol am reolaeth a gweinyddiaeth feunyddiol gyffredinol y Brifysgol. Mae hyn yn cynnwys gweithredu strategaethau a pholisïau'r Brifysgol, monitro pob agwedd o berfformiad y Brifysgol ac am ymarfer arweinyddiaeth yn y Brifysgol.

Mae'r Pwyllgor Gweithredu, fel grŵp ac fel unigolion, yn gyfrifol am eu penderfyniadau ac am yr effaith sydd gan y penderfyniadau hynny ar iechyd a diogelwch. Mae gofyn i'r Is-ganghellor ac i Uwch-reolwyr y Brifysgol:

CYNLLUNIO

- 3.1 Ymrwymo i Ddatganiad Polisi Iechyd a Diogelwch y Brifysgol i ddangos eu perchnogaeth arno a chyfleu'r gwerthoedd sydd ynddo yn y Brifysgol drwyddi draw.
- 3.2 Cytuno sut y mesurir ac y monitorir y polisi ac yr adroddir arno drwy ddatblygu KPIs.
- 3.3 Dyrannu adnoddau digonol i reoli iechyd a diogelwch.
- 3.4 Gosod amcanion iechyd a diogelwch ar gyfer y tîm arweinyddol.
- 3.5 Cytuno ar y Gofrestr Risgiau Iechyd a Diogelwch drwy ymarferiad proffilio risg.
- 3.6 Sicrhau bod y gwasanaeth iechyd galwedigaethol wedi ei integreiddio i'r system rheoli iechyd a diogelwch.
- 3.7 Penderfynu pa risgiau iechyd a diogelwch y dylid eu cynnwys yn y Gofrestr Risgiau Busnes.
- 3.8 Cytuno ar fframwaith cymhwysedd iechyd a diogelwch i'r Brifysgol gyfan.
- 3.9 Cytuno ar raglen archwilio mewnol iechyd a diogelwch i'r Brifysgol, ar sail y proffil risgiau iechyd a diogelwch.
- 3.10 Sicrhau bod y gweithdrefnau argyfwng yn cwmpasu'r holl risgiau perthnasol.

I'W GWNEUD

- 3.11 Cefnogi gweithredu'r Polisi Iechyd a Diogelwch.
- 3.12 Cynnal cyfarfodydd rheolaidd â gweithwyr proffesiynol iechyd a diogelwch cymwys y Brifysgol.
- 3.13 Arwain ar Ymgyrchoedd i godi ymwybyddiaeth o iechyd a diogelwch a newid ymddygiad.
- 3.14 Trafod materion a pherfformiad iechyd a diogelwch gydag adroddiadau uniongyrchol (*drwy reolwyr llinell*) ac mewn adolygiadau perfformiad/datblygu.
- 3.15 Arwain drwy esiampl e.e. cymryd diddordeb mewn gweithgareddau iechyd a diogelwch.

- 3.16 Ar deithiau neu ymweliadau, aelodau o'r Pwyllgor Gweithredu i ddilyn gweithdrefnau lleol a holi am faterion iechyd a diogelwch a sut cânt eu rheoli.

I'W WIRO

- 3.17 Gwirio a/neu gael eich sicrhau bod y prosesau yn gweithio.
- 3.18 Ymholi gydag adroddiadau uniongyrchol a oes arolygu iechyd priodol yn ei le ar gyfer salwch galwedigaethol.
- 3.19 Cadarnhau bod adroddiadau uniongyrchol yn ymwybodol o archwiliadau, arolygiadau ac ymchwiliadau yn eu Colegau a'u Hadrannau, a'u bod yn gweithredu ar yr argymhellion.
- 3.20 Fal bo'n addas, bod yn bresennol ar gyfer adroddiadau uniongyrchol yn ystod arolygiad neu ymweliad neu ymweliad yn ystod y flwyddyn.
- 3.21 Cael ac adolygu data perfformiad megis KPIs, fel arfer drwy'r Adroddiad Blynyddol.
- 3.22 Sicrhau'ch bod yn cyflawni'ch amcanion eich hun a'r rhai a osodir gan eich tîm arweinyddol.
- 3.23 Adolygu'r defnydd o adnoddau, e.e. a ydynt yn ddigonol, yn gymwys ac yn effeithiol.

GWEITHREDU / ADOLYGU

- 3.24 Adolygu'r perfformiad iechyd a diogelwch a pherfformiad eich adroddiadau uniongyrchol. Dathlu'r hyn a gyflawnir, a chymryd camau i unioni pethau lle nad yw targedau yn cael eu cyrraedd.
- 3.25 Rhannu canlyniadau â staff a myfyrwyr - ceisio'u barn ar welliannau.
- 3.26 Ymateb i adroddiadau, archwiliadau, argymhellion y Pwyllgor Iechyd a Diogelwch ac arolygiadau gan randdeiliaid allanol a mewnol e.e. yswirwyr, Cynrychiolwyr Diogelwch yr Undebau Llafur, rheoleiddwyr a staff iechyd a diogelwch canolog.

4.0 GRŴP TASG IECHYD A DIOGELWCH

Er mwyn cefnogi'r Is-Ganghellor a'r Pwyllgor Gweithredu mae Grŵp Tasg Iechyd a Diogelwch wedi ei sefydlu. Prif swyddogaeth y Grŵp Tasg yw goruchwylio gweithredu polisiâu iechyd a diogelwch, datblygu arfer da a monitro materion gweithredol cysylltiedig.

Mae'r Grŵp Tasg yn adrodd i'r Pwyllgor Gweithredu yn dilyn pob cyfarfod a disgrifir yr aelodau sydd ganddo yn ei Gylch Gorchwyl.

5.0 YR HOLL BWYLLGORAU, GRWPIAU TASG A CHYRFF ERAILL TEBYG

Mae gan yr holl Bwyllgorau neu Grwpiau ymgynghorol a gwneud penderfyniadau yn y Brifysgol gyfrifoldeb o dan y Polisi hwn i ystyried goblygiadau iechyd a diogelwch y cyngor a roddant, a'r penderfyniadau a wnânt. Ar ben hynny maent yn gyfrifol, ar y cyd

ac fel unigolion, am eu gweithredoedd ac am yr effaith y gall y cyfryw weithredoedd eu cael ar iechyd a diogelwch eraill, yn ogystal â hwy'u hunain.

6.0 CYNGOR IECHYD A DIOGELWCH CYMWYS: GWASANAETHAU IECHYD A DIOGELWCH

Mae gan y Brifysgol Adran Gwasnaethau Iechyd a Diogelwch i gynorthwyo iddi gyflawni ei rhwymedigaethau iechyd a diogelwch. Mae'r Adran yn cynnwys ymysg ei staff arbenigwyr iechyd a diogelwch a fydd yn gweithredu fel Unigolion Cymwys i gynghori'r Brifysgol ar faterion iechyd a diogelwch yn ôl yr angen a bennir gan y Rheoliadau Rheoli Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith.

Prif swyddogaethau'r Gwasanaethau Iechyd a Diogelwch yw hyrwyddo, datblygu, cefnogi, cydlynu, monitro ac adolygu safonau iechyd a diogelwch drwy'r Brifysgol a cheisio sicrhau cydymffurfiaid cyfreithiol a chydymffurfiaid ag unrhyw safonau hunanosodedig. Y mae'n gyfrifoldeb ar staff y Gwasanaethau Iechyd a Diogelwch i gynghori'r Brifysgol ynghylch yr holl ofynion deddfwriaethol a rheoliadol, meysydd risg, ymarferiadau gweithio a rheolaethol da sy'n gymwys o ran iechyd a diogelwch, ac i gymryd y cyfryw gamau ag sy'n ofynnol gan y Grŵp Gweithredu Iechyd a Diogelwch.

Mae gan aelodau'r Gwasanaethau Iechyd a Diogelwch awdurdod gweithredol wedi'i ddirprwyo gan yr Is-Ganghellor i atal unrhyw weithgarwch neu sefyllfaedd yn y Brifysgol, neu a drefnir ganddi, pan ystyrir y gall diogelwch ac iechyd y cyfranogwyr neu eraill fod mewn perygl sylweddol. Adroddir am y cyfryw gamau i'r Grŵp Gweithredu Iechyd a Diogelwch, a gellir eu hadolygu ganddo.

Yn ogystal â'r arbenigwyr iechyd a diogelwch a geir yn y Gwasanaethau Iechyd a Diogelwch, mae gan y Brifysgol:

- i. Cynghorwr Diogelwch Ymbelydredd (allanol) a fydd yn gweithredu fel cynghorwr y Brifysgol ar bob agwedd o ddiogelwch ymbelydredd ioneiddio ac Asesiadau Risg Radioniwclid.
- ii. Swyddog Diogelwch Ymbelydredd, sydd â chyfrifoldeb o ddydd i ddydd dros fonitro'r defnydd ar ymbelydredd a gweithgareddau sydd a wnelont ag ymbelydredd ar draws y Brifysgol a dros weithredu safonau'r Brifysgol.
- iii. Cynghorwr Diogelwch Biolegol a fydd yn rhoi cyngor i'r rhai sydd wrthi mewn gwaith biolegol ac Addasu Genetig ac sy'n ceisio sicrhau y cyflawnir dyletswyddau statudol mewn cysylltiad â'r gwaith hwnnw. Mae'r Cynghorwr Diogelwch Biolegol yn adrodd i Adran y Gwasanaethau Iechyd a Diogelwch pryd bynnag fo angen, ac yn uniongyrchol i Benaethiaid y Colegau sy'n gwneud gwaith biolegol ac addasu genetig.
- iv. Swyddog Diogelwch Laser sy'n rhoi cyngor penodol i bob Coleg a'r Adrannau Gwasanaethau Canolog ar reoli laserau pwerus iawn.

7.0 DEONIAID COLEGAU A PHENAETHIAID GWASANAETHAU CANOLOG

Mae Deoniaid Colegau a Phenathiaid Gwasanaethau Canolog yn gyfrifol am reoli iechyd a diogelwch o ddydd i ddydd yn eu Coleg neu Adran. Gallant ddirprwyo dyletswyddau'n ymwneud ag iechyd a diogelwch i Benaethiaid Ysgolion, neu benaethiaid is-unedau, yn unol â threfniadau rheoli Colegau/Adrannau.

** Mae'r term "Pennaeth Adran Wasanaeth" yn derm safonol a ddefnyddir yn y Polisi hwn ar gyfer Cyfarwyddwyr a Phenaethiaid Adrannau.*

Mae'n ofynnol i bob Deon Coleg a Phennaeth Adran Wasanaeth:

CYNLLUNIO

- 7.1 Cynhyrchu ac alinio eu Cynllun/Polisi Coleg neu Adran i Strategaeth/Cynllun a Pholisi Iechyd a Diogelwch y Brifysgol a'r Safonau Polisi.
- 7.2 Cynhyrchu a diweddarau trosolwg Asesiadau Risg IaD Coleg/Adran a Chofrestr Risgiau.
- 7.3 Cynnwys y risgiau iechyd a diogelwch priodol yn y Gofrestr Risgiau Busnes yn eich Coleg/Adran.
- 7.4 Dylai pob Coleg: ddiffinio aelodaeth (yn cynnwys cynrychiolwyr Undebau Llafur, fel bo'n addas) a chylch gorchwyl ar gyfer Pwyllgor Iechyd a Diogelwch Lleol, a ddylai gwrrd o leiaf unwaith y flwyddyn a derbyn adroddiadau gan yr Ysgolion a'r Unedau sy'n rhan o'r Coleg.
- 7.5 Dylai pob Adran Wasanaeth : naill ai diffinio aelodaeth (yn cynnwys cynrychiolwyr Undebau Llafur, fel bo'n addas) a chylch gorchwyl ar gyfer Pwyllgor Iechyd a Diogelwch Lleol, neu sicrhau bod iechyd a diogelwch yn eitem reolaidd ar bob Agenda ar bwyllgorau rheoli lleol.
- 7.6 Sicrhau bod ymgynghori â'r staff yn cynnwys yr holl randdeiliaid priodol gan gynnwys cynrychiolwyr Undebau Llafur a chynrychiolwyr Myfyrwyr (fel bo'n gymwys).
- 7.7 Sicrhau bod trefniadau Cynefino yn cynnwys yr holl wybodaeth berthnasol i'r holl ddechreuwr newydd, yn staff a myfyrwyr.
- 7.8 Cynllunio'ch trefniadau i reoli iechyd a diogelwch e.e. sefydlu cyfarfodydd pwyllgor, monitro prosesau, penderfynu ar y KPIs, ac adnabod anghenion hyfforddi, cymhwyster a datblygu.
- 7.9 Neilltuo adnoddau digonol (personél cymwys, gyda digon o amser a chyfleusterau). Cynnwys cefnogaeth arbenigol gan Iechyd Galwedigaethol, Diogelwch Ymbelydredd, Arbenigwyr BioDdiogelwch, etc. lle mae angen.
- 7.10 Cynllunio trefniadau i sicrhau diogelwch pob un y gellir effeithio arnynt, yn cynnwys contractwyr, myfyrwyr ac ymwelwyr a chydweithredu â phartion eraill, megis contractwyr allanol, lle bynnag y mae gan weithgareddau y cyfryw bartion effaith ar eraill a lle gall gweithgareddau eraill effeithio arnynt hwy.

I'W GWNEUD

- 7.11 Rhoi prosesau yn eu lle i sicrhau bod yr holl weithgareddau wedi'u hasesu o ran risg yn briodol a bod rheolaethau yn cael eu cyfathrebu a'u gweithredu, yn ôl y gofyn.
- 7.12 Sicrhau bod cyfrifoldebau a dyletswyddau yn cael eu dirpryo a'u deall ar gyfer tasgau megis cwblhau Asesiadau Risg.

- 7.13 Cadeirio, neu sirhau bod un o'ch uwch reolwyr yn cadeirio eich Pwyllgor Iechyd a Diogelwch lleol; mynychu'r pwyllgor.
- 7.14 Cynhyrchu a Chyfathrebu'ch Cynllun a'ch Trefniadau Iechyd a Diogelwch.
- 7.15 Cynnal cyfarfodydd cyfathrebu rheolaidd â'ch Swyddog/Cydlynedd Iechyd a Diogelwch cymwys lleol.
- 7.16 Bod â throsolwg o ymchwiliadau damweiniau a digwyddiadau.
- 7.17 Cytuno ar anghenion cymhwysedd a datblygu iechyd a diogelwch eich holl staff a lle bo'n briodol gosod amcan hyfforddi (e.e. defnyddio matrices hyfforddi neu fframwaith datblygu cymhwysedd) gyda'ch uwch-dîm.
- 7.18 Asesu effaith iechyd a diogelwch projectau newydd yn y cyfnod cynllunio e.e. wrth gynnig adnewyddu rhywle neu gaffael system TG.
- 7.19 Wrth brynu offer, ystyried yr anghenion/goblygiadau iechyd a diogelwch o ran gosod, cynnal a chadw, arolygu a rhoi gwasanaeth, gofynion hyfforddi.
- 7.20 Gwaelodi trefniadau iechyd a diogelwch yn ystod caffael contractwyr, e.e. peirianwyr rhoi gwasanaeth i offer arbenigol.
- 7.21 Sicrhau bod rheolwyr a goruchwylwyr yn ymwybodol fod yr awdurdod a'r cyfrifoldeb ganddynt i adrodd am unrhyw weithgaredd sydd ar droed neu a fwriedir neu sefyllfa sydd yn eu barn hwy yn codi risgiau iechyd a diogelwch annerbyniol neu heb gael eu rheoli.

I'W WIRO

- 7.22 Mynychu arolygon diogelwch yn eich ardal bob hyn a hyn fel bo'n briodol.
- 7.23 Sicrhau bod amcanion hyfforddi iechyd a diogelwch y cytunwyd arnynt yn cael eu cwrdd.
- 7.24 Dadansoddi data gwybodaeth diogelwch i adnabod tueddiadau sy'n dod i'r amlwg yn y Coleg/Adran, megis damweiniau, absenoldeb salwch, data hyfforddiant.
- 7.25 Parhau i roi gwybod i staff drwy fonitro cynnydd a chesio'u barn am welliannau e.e. drwy Bwyllgorau Iechyd a Diogelwch lleol.
- 7.26 Sicrhau bod yr holl weithrediadau ac argymhellion o brosesau Iechyd a Diogelwch e.e. archwiliadau ac arolygon, yn cael eu gweithredu.

ADOLYGU

- 7.27 Adolygu prosesau rheoli risg (Iechyd a Diogelwch) yn rheolaidd.
- 7.28 Cymryd camau i weithredu argymhellion ac adolygiad rheoli risg (Iechyd a Diogelwch).
- 7.29 Ystyried gwybodaeth o ffynonellau allanol a mewnol e.e. archwiliadau, arolygon gan Safonau Iechyd a Diogelwch, a sut mae camau cywiro/argymhellion i'w gweithredu.

- 7.30 Adolygu'ch perfformiad iechyd a diogelwch a pherfformiad eich adroddiadau uniongyrchol a dathlu'r hyn a gyflawnir.

8.0 CYDLYNWYR / SWYDDOGION IECHYD A DIOGELWCH Y COLEG / ADRAN

Aelodau staff sy'n ymwneud â materion iechyd a diogelwch o ddydd i ddydd yn eu Coleg /Adran yw Cydlynwyr Diogelwch ac maent yn cael eu penodi yn unol â disgrifiad swydd clir gan Ddeon neu Bennaeth y Coleg / Adran.

- 8.1 Prif orchwyl y Swyddog/Cydlynnydd Diogelwch yw cynorthwyo Deon y Coleg neu Bennaeth yr Adran, ac aelodau eraill o'r Coleg/Adran, ar faterion iechyd a diogelwch a chynorthwyo i weithredu'r system reoli y cytunwyd arni.
- 8.2 Dylai swydd Swyddog(ion)/Cydlynnydd Diogelwch gael cefnogaeth o fewn y Coleg/Adran a dylai ef/hi/hwy gael hyfforddiant ac adnoddau digonol (o ran amser, arian, cymorth a chefnogaeth) i gyflawni eu swyddogaeth.
- 8.3 Gall swyddogaethau iechyd a diogelwch dynodedig ychwanegol fod yn briodol hefyd mewn Colegau ac Adrannau mwy neu fwy arbenigol. Dylai swyddogaethau o'r fath gael eu diffinio'n glir a chael yr awdurdod a'r gefnogaeth angenrheidiol gan y Swyddog/Cydlynnydd Iechyd a Diogelwch.

9.0 GORUCHWYLLWYR A DARLITHWYR

Mae'r aelodau staff hynny ac eraill sy'n gweithredu mewn rôl oruchwyliol, megis Darlithwyr a Hyfforddwyr, yn gyfrifol am gynnal eu gweithgareddau eu hunain (a'r gweithgareddau hynny y mae ganddynt reolaeth drostynt) mewn modd diogel. Mae'r rhai sy'n gweithredu mewn rôl oruchwyllo yn cynnwys staff academiaidd yn eu rôl fel goruchwyllwyr myfyrwyr a staff, yng nghyd-destun dysgu ac ymchwil, neu yn ystod gweithgarwch arall a gyfarwyddir.

Rhaid i unrhyw un sy'n goruchwyllo sicrhau eu bod hwy, ynghyd â gweithwyr a myfyrwyr dan eu rheolaeth, yn gwybod ac yn deall eu cyfrifoldebau o dan y ddeddfwriaeth berthnasol, Aseidiadau Risg a'r polisiau a'r gweithdrefnau Iechyd a Diogelwch priodol. Rhaid iddynt sicrhau, mewn unrhyw sefyllfa a all godi, y cymerir rhagofalon rhesymol. Er enghraifft, pan fyddant â gofal am fyfyrwyr, gweithwyr ymchwil, gweithwyr, gwirfoddolwyr, academwyr ar ymweliad neu ymwelwyr, naill ai'n unigol neu mewn grwpiau, eu bod yn sicrhau, i'r graddau sy'n rhesymol ymarferol, iechyd a diogelwch y bobl hynny ac unrhyw un arall y gallai'u gweithgareddau effeithio arnynt.

Yn neilltuol bydd staff goruchwyllo yn:

CYNLLUNIO

- 9.1 Sicrhau'ch bod yn deall ac yn dilyn polisiau a gweithdrefnau iechyd a diogelwch y Brifysgol a rhai'ch Coleg/Adran.
- 9.2 Cynllunio unrhyw sgil, gwybodaeth neu hyfforddiant atgoffa i chi'ch hun a'ch tîm, a myfyrwyr lle bo'n briodol, ar sail eich gweithgareddau ac amcanion a gofynion hyfforddi eich Coleg/Ysgol neu Adran.

- 9.3 Sicrhau bod y gweithgareddau wedi'u hasesu o ran risg a'u cyfathrebu'n briodol.
- 9.4 Cynllunio fel bod cydweithwyr a myfyrwyr yn deall yr hyn a ddisgwylir ganddynt.

I'W GWNEUD

- 9.5 Sicrhau bod cydweithwyr a myfyrwyr yn ymwybodol o'r gweithdrefnau a systemau iechyd a diogelwch perthnasol ac yn eu dilyn.
- 9.6 Sicrhau bod ymwelwyr a chontractwyr yn cael y wybodaeth berthnasol, fel y bo hynny'n briodol.
- 9.7 Datblygu gweithdrefnau priodol i reoli'r risgiau sy'n gysylltiedig â'ch gweithgareddau.
- 9.8 Gweithredu agweddau ar Bolisi Iechyd a Diogelwch eich Coleg/Adran a chynlluniau sydd a wnelont â chi a'ch gweithgareddau.
- 9.9 Sicrhau'ch bod chi a'ch tîm, a myfyrwyr (lle bo'n briodol), wedi cael cyfarwyddyd a hyfforddiant, gan gynnwys cynefino.
- 9.10 Codi unrhyw achosion o beidio â chydymffurfio neu bryder â'ch rheolwr llinell a lle bo'n briodol rheoli neu liniaru'r risg.
- 9.11 Cymryd rhan mewn arolygon ac archwiliadau iechyd a diogelwch lleol a'u cefnogi, fel bo'n briodol.
- 9.12 Cymryd rhan mewn ymchwiliadau i ddamweiniau, digwyddiadau a digwyddiadau a fu bron â digwydd, fel bo'n briodol.
- 9.13 Ystyried risgiau sy'n gysylltiedig ag iechyd a diogelwch a rheoli risg wrth werthuso a datblygu gweithgareddau newydd a gwahanol.

I'W WIRO

- 9.14 Sicrhau bod Asesiadau Risg wedi'u cynnal, wedi'u diweddarau a'u cofnodi a bod y mesurau rheoli yn cael eu gweithredu a'u deall yn effeithiol.
- 9.15 Sicrhau bod unrhyw gamau gweithredu yn sgîl arolygon a/neu archwiliadau wedi eu cymryd neu bod y risgiau yn cael eu rheoli'n briodol.

ADOLYGU

- 9.16 Rhoi adborth i'ch rheolwr llinell ar faterion iechyd a diogelwch, yn aml fel rhan o'ch Adolygiad Datblygu Perfformiad (PDR) a lle bo'n addas dathlu'r hyn mae'ch cydweithwyr a'ch myfyrwyr wedi ei gyflawni.
- 9.17 Adolygu damweiniau a digwyddiadau i sicrhau bod gwersi wedi'u dysgu a'u gwaelodi mewn gweithdrefnau wedi'u hadolygu.
- 9.18 Cyfrannu at adolygiad a gweithdrefnau'ch Coleg/Adran ar gyfer rheoli iechyd a diogelwch a'u cefnogi.

- 9.19 Adolygu'ch gweithdrefnau'ch hun ar gyfer rheoli iechyd a diogelwch, gan gynnwys adolygu gofynion hyfforddiant.

10.0 CYNRYCHIOLWYR UNDEBAU LLAFUR, STAFF A MYFYRWYR

O ganlyniad i'r rheoliadau o dan y Ddeddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith etc, 1974 a chyfraith cyflogaeth, mae'r Undebau Llafur cydnabyddedig yn y Brifysgol wedi penodi Cynrychiolwyr Diogelwch i gynrychioli budd eu haelodau ar faterion iechyd a diogelwch. Mae nifer o'r Cynrychiolwyr Diogelwch hyn hefyd yn gweithredu fel cynrychiolwyr rhai sydd heb fod yn aelodau undebau llafur ar faterion iechyd a diogelwch.

- 10.1 Rhaid i'r Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol, neu Benaethiaid Colegau/ Adrannau priodol, drefnu i roi cyfleusterau a chymorth addas i Gynrychiolwyr Diogelwch Undebau Llafur i'w galluogi i gyflawni eu swyddogaethau.
- 10.2 Bydd Fforwm y Staff yn enwebu dau o'r aelodau i wasanaethu ar y Pwyllgor Iechyd a Diogelwch. Cynrychiolir myfyrwyr fel arfer gan Undeb y Myfyrwyr.
- 10.3 Mae'r Brifysgol yn croesawu ac yn cefnogi cyfraniad Cynrychiolwyr Diogelwch y Staff a'r Myfyrwyr i systemau rheoli iechyd a diogelwch.
- 10.4 Ymgynghorir yn ffurfiol â Gweithwyr a Myfyrwyr ar faterion iechyd a diogelwch drwy'r Pwyllgor Iechyd a Diogelwch; ceir ymgynghori ychwanegol ar lefel leol mewn Colegau, Ysgolion ac Adrannau Gwasnaethau fel rhan o'r fforymau ymgynghori ehangach.
- 10.5 Mae'r Brifysgol yn ceisio cynnwys staff a myfyrwyr ymhob agwedd o reoli iechyd a diogelwch, ac mae'n gwahodd awgrymiadau a sylwadau.

11.0 YR HOLL STAFF A MYFYRWYR

- 11.1 Mae gan bob aelod staff unigol a phob myfyriwr rwymedigaeth gyfreithiol i gymryd gofal rhesymol am eu hiechyd a'u diogelwch eu hunain ac am ddiogelwch eraill y gall eu gweithrediadau neu eu diffyg gweithredu effeithio arnynt.
- 11.2 Rhaid i bob gweithiwr a myfyriwr yn y Brifysgol gydymffurfio â'r rheolau a'r gofynion sydd yn y Polisi hwn, Safonau Polisi a pholisïau a gweithdrefnau eraill cysylltiedig.
- 11.3 Disgwylir i'r holl staff a'r myfyrwyr yn y Brifysgol, neu i ffwrdd ar fusnes y Brifysgol neu weithgarwch cysylltiedig, i wneud y canlynol:-
- i. ymddwyn yn gyfrifol a chymryd gofal rhesymol am eu hiechyd a'u diogelwch eu hunain ac unigolion eraill y gall eu gwaith neu eu gweithgarwch effeithio arnynt;
 - ii. cymryd rhan mewn hyfforddiant iechyd a diogelwch priodol, fel bo'r angen;
 - iii. cynnal Asesiadau Risg addas a digonol a/neu gydymffurfio â mesurau rheoli a gweithdrefnau a fynnir;
 - iv. cydweithredu â staff a myfyrwyr i'w galluogi i gyflawni eu cyfrifoldebau iechyd a diogelwch eu hunain;
 - v. rhoi gwybod i staff goruchwylio am unrhyw sefyllfa, arfer gweithio neu

weithdrefn y maent yn amau sydd o bosib yn beryglus;

- vi. rhoi gwybod am yr holl ddamweiniau a digwyddiadau i staff goruchwyllo neu unigolyn arall priodol;
 - vii. defnyddio, ond nid camdefnyddio, dillad, offer neu ddeunyddiau gwarchodol a ddarperir;
 - viii. cydymffurfio â'r rheolau iechyd a diogelwch, polisïau a chyfarwyddiadau, llafar ac ysgrifenedig, a roddir iddynt; a
 - ix. defnyddio peiriannau neu offer yn y modd y cawsant eu llunio ar ei gyfer, ac yn unol â'r rhagofalon diogelwch priodol.
- 11.4 Bydd y Brifysgol a/neu'r Coleg neu'r Adran Wasanaeth Canolog priodol yn sicrhau bod cyfarwyddyd, hyfforddiant a goruchwyllo addas ar gael i sicrhau bod modd cyflawni'r rhwymedigaethau hyn.

12.0 ACADEMYDDION AR YMWELIAD A GWEITHWYR GWADD / AR LEOLIAD

- 12.1 Mae Academyddion ar Ymweliad a gweithwyr drwy wahoddiad eraill yn y Brifysgol am dymor byr yn cael eu hawdurdodi gyda chaniatâd Deon y Coleg priodol (neu ei gynrychiolydd) neu Bennaeth Adran Wasanaeth, a rhaid iddynt ddilyn gweithdrefnau iechyd a diogelwch y Coleg/Adran a'r Brifysgol.
- 12.2 Ymdrinnir fel arfer â Phrofiad Gwaith Oedolion, Interniaethau, Lleoliadau a'u tebyg yn yr un ffordd ag Academyddion ar Ymweliad a Gweithwyr Gwadd, gyda'r awdurdodi a'r gefnogaeth sy'n briodol ar gael iddynt.
- 12.3 Bydd Profiad Gwaith a Lleoliadau i bobl ifanc (o dan 18/o dan oed gadael yr ysgol) yn dilyn gweithdrefnau penodol sy'n cael eu cyflwyno mewn man arall yn y Polisi.
- 12.4 Dan y cyfryw amgylchiadau, rhaid rhoi i weithwyr ac academyddion ar ymweliad gael yr un graddau o ddiogelwch yn erbyn risgiau i'w hiechyd a'u diogelwch, ag y byddai'n ofynnol pe baent yn weithwyr neu'n fyfyrwyr yn y Brifysgol.
- 12.5 Bydd y cyfryw weithwyr ac academyddion ar ymweliad hefyd yn derbyn, gan y Coleg/Adran Wasanaeth Canolog neu'r un sy'n comisiynu, gwybodaeth, cyfarwyddyd a hyfforddiant addas a digonol i'w galluogi i wneud eu gwaith yn ddiogel ac yn unol â rheolau'r Coleg/Adran a'r Brifysgol.
- 12.6 Asesir yr holl risgiau sylweddol yn unol â gofynion y Coleg/Adran a'r Brifysgol.

13.0 YMWELWYR

- 13.1 Y mae'n bolisi gan y Brifysgol i sicrhau nad yw ymwelwyr â'r Brifysgol yn cael eu hamlygu i unrhyw risgiau sylweddol i'w hiechyd a'u diogelwch.
- 13.2 Mae'n ofynnol i bawb sydd ag unrhyw lefel o gyfrifoldeb, yn cynnwys Deoniaid Colegau ac Adrannau Gwasnaethau Canolog a'r sawl sydd mewn rheolaeth o fannau y mae gan y cyhoedd fynediad atynt, sicrhau y cedwir y rhain yn ddiogel cyn belled ag y mae'n rhesymol ymarferol i wneud hynny.
- 13.3 Bydd ymwelwyr â Cholegau ac Adrannau Gwasnaethau Canolog yn gyfrifoldeb y

Coleg hwnnw neu'r Adran honno, a rhaid cyflwyno amddiffyniadau a threfniadau angenrheidiol i sicrhau eu hiechyd a'u diogelwch.

- 13.4 Mae disgwyl hefyd cymryd camau i atal mynediad heb awdurdod gan aelodau'r cyhoedd at fannau neu leoliadau lle gellir eu rhoi mewn perygl. Rhaid i Asesiadau Risg hefyd ystyried y posibilrwydd o fynediad heb awdurdod gan aelodau o'r cyhoedd.

14.0 PLANT A PHOBL IFANC

- 14.1 Mae'r Brifysgol yn cydnabod ei dyletswydd estynedig dros sicrhau lles a diogelwch plant pan fyddant ar eiddo'r Brifysgol neu yn yr adeiladau, neu wrth gymryd rhan mewn gweithgareddau a arweinir gan y Brifysgol. Rhaid ystyried y ddyletswydd estynedig hon gan bawb sy'n ymwneud i unrhyw raddau â goruchwyllo neu reoli plant a phobl ifanc ac wrth gynnal Asesiadau Risg.
- 14.2 Pan fydd Plant a Phobl Ifanc (o dan 18 oed) am gael Profiad Gwaith yn y Brifysgol bydd rhaid i'r Coleg neu'r Adran ddilyn Polisiâu a Gweithdrefnau penodol y Brifysgol ar gyfer diogelu plant ac mae'n rhaid hysbysu Adnoddau Dynol am bob Lleoliad. Bydd Asesiad Risg penodol yn ofynnol hefyd yn achos unrhyw brofiad gwaith i blant a phobl ifanc, yn benodol gan ystyried diffyg profiad y rhai ar leoliad gwaith a'r anghenion goruchwyllo.
- 14.3 Bydd pob Coleg neu Adran sy'n caniatáu neu'n gwahodd ar eiddo'r Brifysgol neu i gymryd rhan mewn gweithgareddau yn gorfod sicrhau bod Asesiad Risg addas a digonol wedi ei gynnal a bod rheolau digonol yn eu lle.
- 14.4 Mae gofyn i'r Adran Eiddo a Gwasnaethau Campws ystyried risgiau i blant yn yr holl gynigion, dyluniadau, datblygiadau a chynnal ar adeiladau a meysydd allanol; gan gynhyrchu Asesiadau Risg fel bo'n briodol i'r risgiau.
- 14.5 Yn unol â sicrhau diogelwch a lles plant a phobl ifanc ar eiddo neu yn adeiladau'r Brifysgol, cyflwynwyd polisiâu penodol ar gyfer hynny. Ceir copïau o'r rhain ar wefan y Brifysgol.

15.0 CONTRACTWYR

- 15.1 Mae'r holl gontractwyr sy'n gweithio yn y Brifysgol o dan ymrwymiad cyfreithiol i sicrhau y cynhelir eu gwaith yn y fath fodd ag i leihau'r risgiau iddynt eu hunain ac eraill y gall eu gwaith effeithio arnynt. Disgwylir iddynt hefyd gydymffurfio â gofynion perthnasol statudol a rhai'r Brifysgol. Bydd methu â gwneud hyn yn cael ei ystyried yn sail dros derfynu contract.
- 15.2 Cyfrifoldeb y Coleg neu'r Adran Wasanaeth Canolog sy'n gosod y contract yw sicrhau bod contractwyr a gyflogir gan y Brifysgol yn gymwys ac yn cael eu goruchwyllo i'r graddau sy'n angenrheidiol i wneud yn siŵr fod y gwaith a wneir at safon dderbyniol o ran diogelwch. Pan osodir contractau, dylid enwebu person i gyflawni'r swyddogaeth hon. Swyddogaeth benodol yr Adran Gwasnaethau Eiddo a Champws fel arfer yw cyflogi contractwyr i weithio ar adeiladwaith neu ar wasanaethau peirianyddol ar adeilad.
- 15.3 Yn yr un modd, mae gan y Brifysgol gyfrifoldebau tuag at unrhyw gontractwyr sy'n

gweithio ar ei heiddo i sicrhau y rhoddir gwybodaeth iddynt am unrhyw risgiau posibl i'w hiechyd a diogelwch a'r camau y dylent eu cymryd i osgoi y cyfryw risgiau. Y mae felly'n hollbwysig cael cydweithredu, cydlynu a chysylltiad effeithiol rhwng y Brifysgol a'i chontractwyr, fel y gallant fod yn ymwybodol o anghenion y naill a'r llall, a bod y gwaith yn cael ei wneud yn ddiogel ac yn cael ei reoli'n briodol.

- 15.4 Os sylwir bod contractwyr yn gweithio mewn modd sy'n peryglu eu hunain neu eraill dylid cysylltu yn y lle cyntaf â'r Coleg neu'r Adran Wasanaeth Canolog sydd wedi cyflogi'r contractwyr. Yn achos y rhan fwyaf o waith adeiladu cyffredinol, yr Adran Gwasanaethau Eiddo a Champws fydd yn gwneud hyn. Lle nad ydych yn gwybod pa Goleg neu Adran Wasanaeth Canolog sy'n gyfrifol am y gwaith, neu na ellir cysylltu â hwy, dylid cysylltu â'r Gwasanaethau Iechyd a Diogelwch.
- 15.5 I Gontractwyr, mae'n rhaid i'r Coleg/Adran sy'n eu cyflogi sicrhau bod gwybodaeth iechyd a diogelwch briodol yn cael ei darparu, yn cynnwys manylion am risgiau a pheryglon lleol, rheoli mynediad, gofynion ymddygiad a gweithdrefnau argyfwng.

16.0 TREFNU A CHYNNAL DIGWYDDIADAU

- 16.1 Cyfrifoldeb y Coleg neu'r Adran Wasanaeth Canolog sy'n trefnu yw sicrhau bod trefniadau a gweithdrefnau iechyd a diogelwch addas wedi eu sefydlu ar gyfer digwyddiadau a chynadleddau y maent yn eu trefnu.
- 16.2 Pan fydd eiddo'r Brifysgol i'w defnyddio ar gyfer digwyddiadau neu gynadleddau allanol, cyfrifoldeb y Coleg neu'r Adran Wasanaeth Canolog sy'n trefnu neu'n hwyluso hyn yw sicrhau bod trefniadau a gweithdrefnau iechyd a diogelwch addas yn eu lle.
- 16.3 Pan fydd y Brifysgol, Coleg neu Adran yn rhannu eiddo neu dir gyda sefydliad nad ydyw'n rhan o'r Brifysgol, yna cyflwynir trefniadau lleol i sicrhau y cyflwynir cyd-drefniant a rheoliadau cyswllt a brys digonol i ddiogelu iechyd a diogelwch y rhai yr effeithir arnynt.
- 16.4 Gellir cynnwys y cyfryw drefniadau mewn cytundebau Les neu Rentu neu drwy femoranda neu lythyrau dealltwriaeth ffurfiol.

17.0 STAFF SY'N GWEITHIO I FFWRDD O'R BRIFYSGOL

- 17.1 Pan fydd aelod o'r staff yn gweithio i ffwrdd o'r Brifysgol ar fusnes y Brifysgol, asesir y risgiau posibl sy'n gysylltiedig â'r gwaith, y teithio neu'r lleoliad hwnnw gan y Coleg neu'r Adran Wasanaeth Canolog briodol gydag ystyriaeth ddyledus ar gyfer polisiâu a threfniadau'r Brifysgol a, lle bo'n berthnasol, cyngor y Swyddfa Dramor a'r Gymanwlad a chyngor iechyd i deithwyr a roddir gan yr Adran Iechyd/GIG. Mae Asesiadau Risg hefyd yn ofynnol ar gyfer teithio dramor, ac yn angenrheidiol i sicrhau yswiriant o dan Bolisi Yswiriant Teithio'r Brifysgol.
- 17.2 Mae cyfarwyddyd penodol ar leoliadau/profiad gwaith, gwaith maes a theitho dramor ar gael o wefan Iechyd a Diogelwch y Brifysgol.
- 17.3 Dylai staff Prifysgol Bangor sydd â Chontract Anrhydeddus neu ar y Cyd, neu drefniant cyffelyb, gyda chyflogwr arall sicrhau eu bod yn dilyn dulliau rheoli iechyd a diogelwch

lleol, gan sicrhau eu bod yn derbyn gwybodaeth addas am iechyd a diogelwch.

- 17.4 Dylai staff sy'n gwneud gwaith ar eiddo sydd heb fod ym Mhrifysgol Bangor, megis Academyddion ar Ymweliad neu sy'n rhan o Bartneriaeth Trosglwyddo Gwybodaeth, sicrhau eu bod yn gyfarwydd â'r trefniadau iechyd a diogelwch lleol, yn cael sesiynau cynefino ar ddulliau rheoli iechyd a diogelwch lleol, a lle bo'n briodol, dylent sicrhau bod Asesiadau Risg yn cael eu cynnal.
- 17.5 Os bydd gan aelodau o'r staff unrhyw bryder am eu hiechyd a'u diogelwch wrth weithio mewn eiddo nad yw'n eiddo'r Brifysgol dylent gysylltu'n ddi-oed â'u rheolwr llinell ac â'u cyswllt yn y cwmni/sefydliad. Atgoffir y Colegau a'r Adrannau sy'n cyflogi eu bod yn dal â chyfrifoldeb cyffredinol dros aelodau'r staff pan fyddant yn gweithio i ffwrdd o eiddo Prifysgol Bangor.

18.0 CYDWEITHREDU A CHYDLYNU

- 18.1 Disgwylir i bob Coleg ac Adran Wasanaeth a'r holl staff a myfyrwyr gydweithredu ym mhob maes iechyd a diogelwch a chydlynu gwaith i sicrhau na niweidir eraill na'u rhoi mewn perygl gan eu gweithgareddau.
- 18.2 Disgwylir i bob Coleg ac Adran Wasanaeth a'r holl staff a myfyrwyr gydweithredu ym mhob maes iechyd a diogelwch a chydlynu gwaith i sicrhau na niweidir eraill na'u rhoi mewn perygl gan eu gweithgareddau.
- 18.3 Bydd y Brifysgol a'i Cholegau a'i Hadrannau yn sicrhau cyflwyno trefniadau addas ar gyfer cyfathrebu gwybodaeth am iechyd a diogelwch.

19.0 CYDYMFFURFIO

- 19.1 Gall unrhyw un sy'n mynd yn groes i'r gofynion hyn fod yn agored i achosion disgyblu'r Brifysgol a/neu gamau cyfreithiol posibl gan yr Awdurdodau sy'n Gorfodi.

20.0 ARCHWILIADAU AC ADOLYGIADAU

- 20.1 O bryd i'w gilydd gall trefniadau'r Brifysgol ar gyfer rheoli risgiau iechyd a diogelwch gael eu hasesu gan bartïon allanol neu grwpiau cyfoedion. Fel arfer goruchwyliid asesiadau o'r fath gan y Grŵp Tasg Iechyd a Diogelwch.
- 20.2 O bryd i'w gilydd caiff Colegau ac Adrannau Gwasnaethau eu haarchwilio i weld a ydynt yn cydymffurfio â'r Polisi hwn a'r trefniadau rheoli risg allweddol. Fel arfer goruchwylir archwiliadau gan y Grŵp Tasg Iechyd a Diogelwch a rhoddir crynodeb i'r Pwyllgor Iechyd a Diogelwch.
- 20.3 O bryd i'w gilydd caiff meysydd risg y Brifysgol eu harchwilio neu'u hadolygu i ganfod a yw dulliau rheoli addas yn cael eu gweithredu a'u cyflawni'n effeithiol gan y Brifysgol a'i Cholegau a'i Hadrannau.
- 20.4 Fel arfer cynhwysir cyfeiriad yr adroddiadau archwilio ac adolygu yn Adroddiad Iechyd a Diogelwch Blynyddol y Brifysgol.

- 20.5 Mae'n ofynnol i Golegau a Gwasnaethau Cefnogi fesur ac adolygu eu perfformiad eu hunain parthed safonau a rheolaeth iechyd a diogelwch; fel arfer gwneid hyn drwy adolygu eu Trosolwg Asesiad Risg eu hunain.

21.0 HIERARCHAETH DOGFENNAU A CHADW COFNODION

- 21.1 Polisi a Threfniadau Iechyd a Diogelwch y Brifysgol yw'r brif ddogfen sy'n cyflwyno safonau a chyfrifoldebau. Cefnogir hyn gan:
- Safonau Polisi Iechyd a Diogelwch y Brifysgol ar gyfer peryglon a risgiau penodol, a gymeradwyir gan Bwyllgor Iechyd a Diogelwch y Brifysgol.
 - Taflenni Gwybodaeth a Chanllawiau a ddarperir gan y Gwasanaethau Iechyd a Diogelwch.
 - Polisiâu, Gweithdrefnau, Rheolau a Gwybodaeth Iechyd a Diogelwch y Coleg Lleol/yr Adran Leol.
- 21.2 Mae'n ofynnol i'r Brifysgol a'i Cholegau a'i Hadrannau Gwasnaethau gadw cofnodion penodol. Mae'r gofynion ar gyfer cofnodion wedi'u dogfennu ar gael gan y Gwasanaethau Iechyd a Diogelwch.

22.0 HYFFORDDIANT

- 22.1 Polisi'r Brifysgol yw darparu hyfforddiant iechyd a diogelwch priodol a/neu ddarparu gwybodaeth a/neu brofiad ymarferol i alluogi'r holl staff a myfyrwyr i weithio mewn ffordd ddiogel ac iach.
- 22.2 Bydd y Brifysgol a/neu'r Coleg neu'r Adran Wasanaeth Canolog priodol yn sicrhau bod cyfarwyddyd, hyfforddiant a goruchwyllo addas ar gael i sicrhau bod staff yn abl i ymgymryd â'u swyddogaethau a'u dyletswyddau.
- 22.3 Bydd pawb sydd â lefel o gyfrifoldeb yn cynnwys y Cyngor, y Pwyllgor Gweithredu, Penaethiaid Ysgolion/Adrannau a Goruchwylwyr yn mynychu hyfforddiant priodol a/neu yn cael gwybodaeth addas fel sy'n ofynnol ac yn briodol i'w swyddogaethau.
- 22.4 Dylai pob aelod o Grwpiau Tasg, Pwyllgorau Ymgynghorol a gwneud penderfyniadau, Is-Bwyllgorau, Grwpiau Arbenigol a/neu gyrff tebyg eraill, gael hyfforddiant, cyfarwyddyd a gwybodaeth addas fel sy'n ofynnol iddynt allu ymgymryd â'u swyddogaethau.

23.0 ADOLYGU POLISI

- 23.1 Bydd Polisi a Threfniadau Iechyd a Diogelwch y Brifysgol yn cael eu hadolygu o bryd i'w gilydd gan y Pwyllgor Iechyd a Diogelwch. Fel rheol, byddai hyn o leiaf bob tair blynedd neu'n dilyn newidiadau arwyddocaol.

24.0 CYFATHREBU

24.1 Rhoddir gwybod i staff a myfyrwyr am eu cyfrifoldebau iechyd a diogelwch cyffredinol wrth weithio ac astudio yn y Brifysgol gan:

- Llawlyfrau Iechyd a Diogelwch Staff a Myfyrwyr y Brifysgol.
- Proses Gynefino Staff a Myfyrwyr y Brifysgol.
- Contract Cyflogaeth y Staff.
- Mewnrwyd y Brifysgol

Yna mae'n rhaid i Golegau/Ysgolion/Adrannau ddarparu gwybodaeth ychwanegol amlwg i staff, myfyrwyr ac ymwelwyr o fewn cylch eu cyfrifoldeb, fel bo'r gofyn. Gall gwybodaeth gael ei chyflwyno ar lafar ee Sesiynau Cynefino, Darlithoedd/Hyfforddiant, Sesiynau Briffio, a/neu drwy ffynonellau wedi'u dogfennu. Er enghraifft:

- Llawlyfrau Coleg/Ysgol/Adran.
- Gwefan y Coleg/Ysgol/Adran.
- Deunyddiau Addysgu/Blackboard.
- Dogfennau perthnasol ee Aseidiadau Risg, Codau Ymarfer, Polisiâu a Gweithdrefnau.

Rhaid cadw cofnodion o sesiynau Cynefino staff a myfyrwyr gan y Coleg a'r Adran sy'n berthnasol.

24.2 I Gontractwyr, mae'n rhaid i'r Coleg/Adran sy'n eu cyflogi sicrhau bod gwybodaeth iechyd a diogelwch briodol yn cael ei darparu, yn berthnasol i'r lefel o risg a pherygl sy'n debyg o godi.

Fel arfer disgwylid i Gontractwyr Adeiladu a Gwasanaethau Adeiladu gael Sesiynau Cynefino er mwyn cydymffurfio â Chod Ymarfer Gwasanaethau'r Campws ar gyfer Contractwyr, neu drefniant tebyg.